

Spis treści

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ I.	
KRESY WSCHODNIE ENKLAWĄ RZECZYPOSPOLITEJ	13
1. Pojęcie geograficzne Kresów	13
2. Ludność polska na Kresach	16
3. Zarys literatury kresowej	22
ROZDZIAŁ II.	
SIEĆ SZKOLNA NA KRESACH WSCHODNICH	31
1. Pojęcie sieci szkolnej	31
2. Porozbiorowe uwarunkowania sieci szkolnej	34
3. Realizacja obowiązku szkolnego	39
ROZDZIAŁ III.	
SZKOŁA NA KRESACH WSCHODNICH WE WSPOMNIENIACH EKSPATRIANTÓW	47
1. Dane osobowe respondentów	47
2. Dane dotyczące szkoły na Kresach Wschodnich w wypowiedziach respondentów	55
3. Cechy osobowe nauczycieli	57
4. Nauczyciele we wspomnieniach swoich uczniów	74
5. Działalność społeczna nauczycieli	84
6. Współpraca nauczycieli i rodziców	88
7. Dane osobowe i losy zapamiętanych koleżanek i kolegów szkolnych	91
8. Szkoła we wspomnieniach respondentów	107
ROZDZIAŁ IV.	
OKOLICZNOŚCI OPUSZCZENIA STRON RODZINNYCH	117
ZAKOŃCZENIE	141
Bibliografia	148
Aneks	153

„Na wstępie pragnę zauważyć, że sam temat pracy jest wielce intrygujący. Autorzy starają się wydobyć i przypomnieć klimat pracy oraz funkcjonowanie polskiej szkoły w środowisku szczególnym. W tym miejscu godzi się wspomnieć, że na terenie województw wschodnich w latach 1918–1939 w niektórych powiatach ludność polska stanowiła zaledwie około 10% ogółu, przy czym Polacy mieszkali przede wszystkim w miastach i miasteczkach. W większości wsi stanowili oni zdecydowaną mniejszość. W tej tak zróżnicowanej narodowościowo społeczności, działalność polskiej szkoły nabierała roli szczególnej, a pracujący w niej nauczyciele wykazywali się postawą zasługującą na największe uznanie. [...]

Należy stwierdzić, że przedstawione opracowanie posiada istotne wartości poznawcze, wyrażone przynajmniej na dwu zasadniczych płaszczyznach. W pierwszym rzędzie pokazuje warunki funkcjonowania szkoły w Polsce międzywojennej – zróżnicowanej narodowościowo – a co za tym idzie – również religijnie. Znalazły się tam także oceny pracy ówczesnych nauczycieli, wyrażane głównie przez uczniów. Z drugiej strony zaprezentowano postawy i losy nauczycieli w latach najstraszniejszych – podczas okupacji niemieckiej i sowieckiej. W sumie mamy więc obraz niezwykle skomplikowanej polskiej rzeczywistości szkolnej w tamtych czasach. [...]

(dr hab. Jerzy Doroszewski, 23.10.2010 r.)

Oldowy Palenocnik
Tomasz Doroszewski
Tymczasowo
Kierownik oddziału Polityki
Kierownik oddziału Polityki
Kierownik oddziału Polityki

WARTA EWANGELICZNA
18883 PUST